

Oponentský posudok vedeckej monografie *Mgr. Ing. Martina Bod'u, PhD.*, s názvom **Selected methodological issues in technical efficiency measurement of bank branches** publikovanej v roku 2016 vydavateľstvom Wolters Kluwer v Prahe predloženej ako habilitačná práca na účely habilitačného konania

Predložené monografické dielo sa venuje vybraným aspektom merania technickej efektívnosti na základe obáľkovej analýzy dát (Data Envelopment Analysis) so zameraním sa na bankové pobočky. Popri úvode a závere je monografia členená na štyri kapitoly nosného textu, v ktorom autor postupne buduje terminologický aparát a pristavuje sa selektívne pri praktických a teoretických otázkach merania technickej efektívnosti v bankovníctve, ktoré považuje za zaujímavé a potrebné objasniť. Monografia má 105 strán textu (po register pojmov), je napísaná v anglickom jazyku a má kultivovaný, hoci náročnejší jazykový štýl.

Motivácia pre napísanie monografie je detailne objasnená v pomerne rozsiahlom úvode, v ktorom si autor stanovuje za cieľ

1. preskúmať, ktoré produkčné premenné sú vhodné na popis produkcie na úrovni bánk a ich pobočiek,
2. zdôrazniť význam komplexnejších neorientovaných a hlavne neradiálnych mier technickej efektívnosti,
3. vylepšiť prístup Toneho a Sahooa k identifikácii výnosov z rozsahu zohľadnením neradiálnych projekcií,
4. navrhnúť procedúru pre dekompozíciu dosahovanej technickej efektívnosti do zdrojov na strane vstupov a výstupov,
5. preskúmať v rámci riešenia projektu merania technickej efektívnosti bankových pobočiek, do akej miery sú rôzne neorientované miery technickej efektívnosti porovnateľné.

Sled objasňovania skúmanej problematiky je prirodzený a rozdelený postupne do jednotlivých kapitol. Zároveň je v každej kapitole postrehnuteľný originálny prínos do skúmanej oblasti.

Prvá kapitola má všeobecnejší charakter, vymedzuje základný terminologický aparát a stanovuje východiská merania (najmä) technickej efektívnosti. Osobitnú pozornosť autor v prvej kapitole venuje otázkam výnosov z rozsahu a ich merania, ako aj rôznym mieram technickej efektívnosti. Už tu možno vidieť prínos monografie do jestvujúcej literatúry v oblasti merania technickej efektívnosti, keď autor vyšetruje (v časti 1.4.3), za akých podmienok sú jednotlivé miery technickej efektívnosti porovnateľné.

Druhá kapitola je zacielená na oblasť bankovníctva a diskutuje o voľbe vhodnej špecifikácie vstupov a výstupov bankovej produkcie najprv na úrovni bánk a potom na úrovni bankových pobočiek. V tejto kapitole monografia prispieva k problematike voľby vstupov a výstupov dôsledným rozčlenením bilančných a výsledkových položiek, zhodnotením úlohy depozít a bankového kapitálu v bankovej produkcii a komentárom o začlenení regulačných prvkov do modelu bankovej produkcie. I keď (na s. 35) autor začína diskusiu o týchto otázkach obhajobou, že na starostlivé posúdenie týchto otázok by bola potrebná celá (ďalšia) monografia, možno cítiť, že argumentácia v druhej kapitole by mohla byť prepracovanejšia. Samozrejme, platnosť autorových argumentov je týmto tvrdením nespochybnená, ale niektoré argumenty sú miestami skôr útržkovité.

Tretia kapitola nadväzuje na prvú kapitolu a sústreďuje sa dve praktické úlohy, ktoré sú spojené s aplikáciou DEA. Po prezentácii troch tradičných prístupov k identifikácii výnosov z rozsahu v DEA (FGL prístup, prístup Seiforda a Zhu, prístup Toneho a Sahooa), autor (v časti 3.1.2) navrhuje rozšíriť prístup Toneho a Sahooa o neradiálne neorientované projekcie založené na SB miere technickej efektívnosti. Hoci sa týmto zaujímavým a korektným spôsobom odstraňuje radialita aj orientovanosť pôvodného prístupu, autor neskúma, či v tomto zmysle nemožno modifikovať aj ďalšie dva ním uvádzané prístupy. Podľa môjho

názoru originálnym a užitočným príspevkom do ex post analýzy príčin neefektívnosti na účely interného hodnotenia analyzovaných produkčných jednotiek alebo benchmarkingu je dekompozičná procedúra technickej neefektívnosti do zdrojov na strane vstupov a výstupov, hoci jej použitie si vyžaduje použitie neorientovaných a (iba) niektorých mier technickej efektívnosti. Autor sa nezamýšľa, ako by mohla dekompozícia vyzerat' v prípade, že by sa pri meraní technickej efektívnosti využila miesto FGL indexu alebo SB miery hyperbolická Debreuova-Farrellova miera (ktorú tiež uvažuje).

Napokon štvrtá kapitola je aplikačná a demonštruje uvádzané súvislosti a praktickú využiteľnosť vylepšenej procedúry Toneho a Sahooa a navrhutej dekompozičnej procedúry na príklade hodnotenia technickej efektívnosti 184 pobočiek slovenskej komerčnej banky. Autor v prehľadnej grafickej a tabuľkovej forme okrem iného porovnáva skóre technickej efektívnosti medzi troma rôznymi mierami technickej efektívnosti (FGL index, SB miera a hyperbolická Debreuova-Farrellov miera) v nadväznosti na úvahy o porovnatelnosti v prvej kapitole. Okrem toho preukazuje význam a praktickú použiteľnosť navrhutej dekompozičnej procedúry. V tejto súvislosti treba vyzdvihnúť skutočnosť, že dáta o bankových pobočkách nie sú bežne dostupné vzhľadom na citlivosť a dôvernosť informácie, a preto je praktická demonštrácia vo štvrtej kapitole vzácna. Autor pritom konzistentne rešpektuje metodologické poznámky a predsavzatia učinené v predošlých troch kapitolách.

Môžem konštatovať napriek svojim niektorým pripomienkam, že monografia Mgr. Ing. Martina Bod' u, PhD., názorným a prehľadným spôsobom mapuje a rieši vybrané metodologické problémy merania technickej efektívnosti bankových pobočiek, disponuje precíznym analytickým a pojmovým aparátom a má jednoznačný identifikovateľný príspevok do teórie a praxe. Vedecké prínosy sú badateľné v každom z piatich bodov vytýčených vyššie, ako aj na s. 12 a 89 monografie.

Som presvedčený, že predložená monografia splňuje plne štandardy kladené na habilitačné práce, a odporúčam ju prijať ako habilitačnú prácu v odbore *Ekonomie a operační výzkum*. Ďalej navrhujem, aby Mgr. Ing. Martinovi Bod'ovi, PhD., bol po úspešnej obhajobe udelený titul docent.

V Bratislave 18. januára 2018

prof. RNDr. Jozef Komorník, DrSc.